

บทที่ 3

การทำสวนยางพารา¹

การทำสวนยางพาราสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ การเตรียมการก่อนการปลูก การปลูก และการปฏิบัติดูแลรักษาภายหลังการปลูก

การเตรียมการก่อนการปลูก

การเตรียมการก่อนการปลูกประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อันได้แก่ การเลือกพันธุ์ยาง การเตรียมพื้นที่ปลูก และการเลือกใช้วัสดุปลูก

การเลือกพันธุ์ยาง

พันธุ์ยาง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญมากต่อผลผลิตที่จะได้รับจากการทำสวนยาง ผลผลิตตอบแทน (Economic Yield) จากสวนยางคิดจากปริมาณเนื้อยางแห้งที่ได้รับในแต่ละครั้งกรีดยางเป็นหลักใหญ่ ส่วนผลผลิตอื่น ๆ เช่น เมล็ด เนื้อไม้ และอื่น ๆ ถือเป็นผลผลิตพลอยได้จากการทำสวนยาง เท่านั้น ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกพันธุ์ยาง มีดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1.1 ดินที่ใช้ปลูก

พันธุ์ยางแต่ละพันธุ์ตอบสนองต่อความอุดมสมบูรณ์ และคุณสมบัติของดินแตกต่างกัน ยางบางพันธุ์จะให้ผลดีเฉพาะในดินอุดมสมบูรณ์เท่านั้น ถ้านำไปปลูกในที่ดินเลว ความเจริญเติบโตจะไม่ดี ผลผลิตต่ำ แต่ยางบางพันธุ์ปลูกในที่ดินเลว ก็แตกต่างจากที่ปลูกในที่ดินดีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องรู้ว่าดินที่ใช้ปลูกเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ในระดับใด เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินทราย และความเป็นกรด-ด่างของดินที่จะใช้ปลูกมีมากน้อยเพียงใด

¹ ฉกรรจ์ แสงรักษาวงศ์ และคณะ. การปลูกสร้างสวนยางพารา. สถาบันวิจัยยาง, 2529.
สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, หลักวิชาและเทคนิคการทำสวนยาง, 2529.

รูปภาพที่ 3.1 สวนยางพารา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ความลึกของหน้าดิน และระดับน้ำใต้ดิน

พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น และมีระดับน้ำใต้ดินสูงไม่เหมาะที่จะปลูกยาง โดยปกติต้นยางพาราจะชอบพื้นที่ที่มีหน้าดินลึกและการระบายน้ำดี แต่มีบางพันธุ์พืชที่จะปลูกได้ในพื้นที่หน้าดินตื้น และมีระดับน้ำใต้ดินสูง โดยทั่วไประดับน้ำใต้ดินไม่ควรสูงเกิน 1 เมตร หน้าดินควรลึกกว่า 1.50 เมตร

1.3 ความลาดเอียงของพื้นที่

บางพันธุ์ ไม่เหมาะที่จะนำไปปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดเอียงสูง เพราะจะทำให้ต้นยางโน้มเอียง เนื่องจากการแตกทรงพุ่มสูง หรือไวต่อการร้าวของแสง ทำให้ต้นยางโค่นล้มถอนรากได้ง่าย เป็นต้น ถ้าพื้นที่ลาดชันมากกว่า 8 องศา ต้องทำชั้นบันได

1.4 ความรุนแรงของกระแสม

กระแสม เป็นสาเหตุสำคัญของการเสียหายของกิ่งก้าน การหักโค่น และการถอนรากของต้นยาง ลักษณะของทรงพุ่ม ความหนาแน่นของทรงพุ่ม ทำให้ยางแต่ละพันธุ์มีความต้านทานลมแตกต่างกัน ในบริเวณที่มีลมแรง แนะนำให้ปลูกเฉพาะพันธุ์ยางที่ต้านทานลมได้ดีเท่านั้น

1.5 การระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช

การระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืชในแต่ละอาณานิคมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะที่เหมาะสมต่อการแพร่กระจาย เช่น ความชื้น อุณหภูมิ พายุ และอื่น ๆ ทำให้ความรุนแรงของโรคและแมลงแตกต่างกันไป ดังนั้นก่อนจะปลูกยาง ควรศึกษาและพิจารณาดูก่อนว่ามีโรคและแมลงชนิดใดระบาดอยู่ และมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด สามารถป้องกันได้หรือไม่เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาเลือกใช้พันธุ์ยางต่อไป

2. คุณสมบัติประจำพันธุ์ยาง เป็นอีกปัจจัยที่ใช้ร่วมในการพิจารณาเลือกใช้พันธุ์ยาง โดยจะใช้พิจารณาควบคู่กับสภาพแวดล้อม คุณสมบัติเหล่านี้ได้แก่

2.1 ผลผลิต

การพิจารณาว่าผลผลิตคือน้อยเพียงใด จะพิจารณาเป็นช่วง ๆ ตามอายุของการเปิดกรีด แนวโน้มของการเพิ่มและลดผลผลิตในช่วงอายุ และฤดูกาลต่าง ๆ คือ

ก. ผลผลิตในช่วง 2 ปีแรก หลังจากเปิดกรีด ซึ่งเป็นช่วงต้นของการเก็บผลผลิต ยางบางพันธุ์อาจให้ผลผลิตต่ำในช่วงแรก แต่ในระยะต่อมาก็อาจให้ผลผลิตสูงได้

ข. ผลผลิตในช่วง 3 ถึง 10 ปี หลังเปิดกรีด ซึ่งเป็นช่วงที่ควรให้ผลผลิตดี เพราะเป็นช่วงหลักในการได้รับผลตอบแทนจากการทำสวนยางพารา

ค. ผลผลิตในช่วงยางผลัดใบ ควรจะเป็นพันธุ์ที่ผลผลิตลดลงไม่มากนักในช่วงนี้ เพราะเป็นช่วงที่มีวันกรีดเต็มที่ เนื่องจากไม่มีอุปสรรคจากฝน

ง. ผลผลิตเมื่อใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ควรเป็นพันธุ์ที่สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากและรวดเร็ว เมื่อใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง

จ. ผลผลิตที่ได้รับควรมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งสูง เพราะเนื้อยางแห้งเป็นผลได้ส่วนสำคัญที่สุดของการตอบแทนจากผลผลิต

2.2 ความเจริญเติบโตของต้นยาง

พันธุ์ยางที่เจริญเติบโตเร็ว โดยเฉพาะในระยะก่อนเปิดกรีด ก็หมายถึงว่าสามารถได้รับผลตอบแทนจากสวนยางเร็วขึ้น ส่วนความเจริญเติบโตในระยะหลังเปิดกรีด ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับแนวโน้มในการเพิ่มผลผลิตในระยะต่อมา ดังนั้นความเจริญเติบโตจึงต้องพิจารณาทั้งก่อนเปิดกรีด และหลังเปิดกรีด ให้มีอัตราความเจริญเติบโตอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2.3 ความหนาของ เปลือก

เปลือกเป็นส่วนที่สำคัญของต้นยาง เพราะเป็นแหล่งที่ให้ผลผลิตโดยตรง เปลือกของต้นยางควรมีความหนาที่เหมาะสมทั้งเปลือกเดิม (เฉลี่ย 6.0 ถึง 6.5 มิลลิเมตร เมื่อเปิดกรีด) และเปลือกงอกใหม่ สำหรับเปลือกงอกใหม่นอกจากความหนายังต้องพิจารณาความรวดเร็วในการงอกประกอบด้วย ความหนาและความรวดเร็วในการงอกของเปลือกมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรอยแผลกรีด ตามปกติพันธุ์ยางที่เปลือกบางมักจะเกิดรอยแผลได้ง่าย เพราะในเวลากรีดมักจะบาดเนื้อไม้ได้ง่าย

2.4 การตอบสนองต่อรอยแผลกรีด

ความรุนแรงของรอยแผลบริเวณหน้ากรีดในยางแต่ละพันธุ์แตกต่างกัน เมื่อกรีดบาดเนื้อไม้ บางพันธุ์อาจแสดงรอยแผลรุนแรง แต่บางพันธุ์ไม่รุนแรงมาก เป็นต้น

2.5 ความต้านทานโรค แมลง และศัตรู

โรค เป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าแมลงและศัตรูอื่น ๆ ในยางพารา โรคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์ยางที่มีผลมากต่อการทำสวนยาง คือ โรคใบร่วง โรคเส้นดำ โรคราสีชมพู และโรคเปลือกแห้ง ดังนั้นจำเป็นต้องคัดเลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรคที่ระบาดอยู่ในบริเวณที่ปลูกให้ถูกต้องด้วย

2.6 ความต้านทานลม

ลักษณะของทรงพุ่ม และความแข็งแรงของเนื้อไม้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการต้านทานลม ปกติลักษณะทรงพุ่มที่หนัก หนาแน่น และกิ่งก้านไม่สมดุลย์ จะอ่อนแอต่อการกระชากของกระแสลม ทำให้กิ่งก้านหักโค่นหรือฉีกขาดได้ง่าย

2.7 การตอบสนองต่อความหนาแน่นของจำนวนต้นในแปลง

ในกรณีที่ต้องการปลูกต้นชิด ซึ่งมีความหนาแน่นมากกว่าปกติ จะต้องไม่มีผลต่อความเจริญเติบโต และผลผลิตมากนัก โดยเลือกปลูกพันธุ์ที่ไม่ตอบสนองต่อการปลูกต้นชิดมากนัก

เมื่อนำเอาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งสภาพแวดล้อมในแหล่งที่ปลูกและคุณสมบัติประจำพันธุ์ยางแต่ละพันธุ์มาพิจารณาร่วมกันแล้ว การตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ยางพันธุ์ใดนั้นควรยึดถือหลักการว่า จะต้อง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุด และมีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมและสังคมในท้องถิ่น ๑

สถาบันวิจัยยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกเอกสารแนะนำพันธุ์ยางปี พ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นเอกสารแนะนำพันธุ์ยางฉบับล่าสุด โดยแบ่งพันธุ์ยางที่แนะนำออกเป็นพันธุ์ยางสำหรับเกษตรกรทั่วไปปลูก 2 ชั้น และมีพันธุ์ยาง 1 พันธุ์ ที่ใช้ติดตามเปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ยังมีพันธุ์ยางที่อยู่ในระหว่างการทดสอบอีกจำนวน 15 พันธุ์ ดังนี้

พันธุ์ยางสำหรับเกษตรกรทั่วไป ได้แก่

พันธุ์ยางชั้น 1 GT1, PR255, RRIM600, PR261

พันธุ์ยางชั้น 2 PB235, PB255, PB260, PB217, PB28/59, RRIM623

ติดตามเปลี่ยนแปลง ใช้ GT 1 เป็นยอด

พันธุ์ยางที่อยู่ในระหว่างการทดสอบได้แก่ AVROS2037, RRIC6, RRIM703, KRS21, RRIM712, RRIM725, PB310, PB311, KRS156, RRIC100, RRIC101, RRIC110, RRIM717, BPM24 และ PR305 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ยางที่เพิ่งนำเข้าจากต่างประเทศ

พันธุ์ยางชั้น 1 ได้แก่ยางพันธุ์ดี ซึ่งแนะนำให้เกษตรกรทั่วไปปลูก ทั้งเกษตรกรสวนยางขนาดเล็ก ตลอดจนจนถึงสวนยางขนาดใหญ่

พันธุ์ยางชั้น 2 ได้แก่ยางพันธุ์ดี ซึ่งแนะนำให้ปลูกได้ในสวนยางขนาดกลางขึ้นไปซึ่งมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 50 ไร่ แต่ละพันธุ์ไม่ควรปลูกน้อยกว่า 6 ไร่ หรือ 1 แปลงกรี๊ด และปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของเนื้อที่ปลูกทั้งหมด กิ่งตายทางติดต่อได้จากสถานีทดลองยางต่าง ๆ และแปลงขยายพันธุ์ยางจดทะเบียนเท่านั้น

สำหรับการติดตาม เปลี่ยนยอด เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้แนะนำในเขตปลูก
 ยางของประเทศไทย ซึ่งมีโรคใบร่วงอันเกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา (Phytophthora) ระบาด
 ปัจจุบันสถาบันวิจัยยางได้แนะนำให้เกษตรกร เลือกพันธุ์ด้านทานโรคนี้ปลูกในเขตดังกล่าว และถ้า
 หากมีเกษตรกรต้องการที่จะปลูกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง แต่อ่อนแอต่อโรคใบร่วง ก็แนะนำให้ติดตาม
 เปลี่ยนยอดด้วยพันธุ์ที่ด้านทานโรค เกษตรกรสามารถติดต่อขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการนี้
 ได้จากศูนย์วิจัยยาง หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดต่าง ๆ

การเตรียมพื้นที่ปลูก

การเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกสร้างสวนยาง มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การเตรียมพื้นที่เพื่อปลูก
 แทนและการเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกใหม่ ซึ่งแตกต่างกันที่สภาพพื้นที่ พื้นที่ปลูกแทนจะมีดินยางเก่า
 เป็นไม้ยืนต้นหลัก แต่พื้นที่ปลูกใหม่อาจมีไม้อื่น ๆ เป็นพืชยืนต้นหลัก หรืออาจเป็นป่าละเมาะ
 หรือพื้นที่ที่ได้ทำการเกษตรกรรมไปก่อนแล้ว การเตรียมพื้นที่ปลูกยางประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ
 ดังต่อไปนี้

1. การทำความสะอาดพื้นที่ ในการทำความสะอาดพื้นที่จำเป็นต้องรู้ถึงวิธีการที่ถูก
 ต้อง เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดินธรรมชาติไว้ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและรู้
 จักวิธีป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากการโค่นและเผาป่าด้วย ซึ่งควรทำตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 การโค่นป่า ควรทำในฤดูแล้ง เพื่อสะดวกต่อการรวมกองแล้วเผาใน
 ขั้นตอนต่อไป ปัจจุบันนิยมใช้อยู่ 2 วิธีคือ การโค่นด้วยแรงคน วิธีนี้เป็นที่นิยมกันทั่วไปโดยใช้
 เครื่องมือ เช่น ขวาน เลื่อยยนต์ เลื่อยซิก เป็นต้น และการโค่นด้วยเครื่องจักร โดยการใช้
 รถแทรกเตอร์ดินตบขาบ การโค่นวิธีนี้จะดันต้นไม้ให้ล้มโดยถอนรากขึ้นมาด้วย ในกรณีที่ป่าที่โค่น
 เป็นแปลงใหญ่มีลำห้วย ลำคลอง หรือหนองน้ำใหญ่ ควรเว้นเนื้อที่ป่าไว้ห่างจากแหล่งน้ำดังกล่าว
 ข้างละ 40 เมตร เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดินน้ำลำธารไว้

1.2 การทำทางป้องกันไฟ ทำโดยถางไม้และกวาดใบไม้ให้เรียบเพื่อทำแนว
 ป้องกันไฟก่อนเผา ถ้าเป็นสวนขนาดเล็กทำแนวป้องกันไฟ 8-10 เมตรก็พอ แต่ถ้าเปิดป่าเพื่อ
 ทำสวนขนาดใหญ่ แนวป้องกันไฟต้องเพิ่มเป็น 15-20 เมตร และควรทำ 2 แนว โดยทำแนว
 ชั้นในกว้าง 10-15 เมตร ห่างจากแนวชั้นใน 10-15 เมตร จึงทำแนวป้องกันไฟรอบนอก

ขนาดกว้าง 8-10 เมตร

1.3 การเผาป่า มีอยู่ 2 วิธีคือ การเผาทั้งแปลง โดยให้ไฟไหม้ลุกลามทั่วทั้งแปลง และการรวมเป็นกองแล้วเผา โดยนำไม้ที่โค่นแล้วมารวมเป็นกอง หรือเป็นแถวแล้วเผา

การทำความสะอาดพื้นที่อาจกระทำโดยไม่ต้องมีการเผาก็ได้ โดยหลังจากการโค่นป่าแล้วให้นำไม้ที่โค่นแล้วมา เรียง เป็นแถวให้เป็นระเบียบ ปล่องไฟให้เผา เบื้องไปเอง หรืออาจชักลากออกจากสวนยางก็ได้ แต่วิธีนี้มีข้อเสียที่อาจ เป็นแหล่งเพาะโรคและแมลงได้

2. การไถพรวนและทำชั้นบันได หลังจากทำความสะอาดพื้นที่เรียบร้อยแล้ว

ถ้าเป็นพื้นที่ราบควรไถ 2 ครั้ง และพรวน 2 ครั้ง แล้วจึงปักไม้ชะมบขุดหลุมปลูกได้ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ลาดชันมากกว่า 8 องศาควรวางแนวระดับทำชั้นบันไดเพื่อปลูกตามแนวระดับ ขนาดความกว้างของชั้นบันไดแต่ละชั้นควรกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร และด้านในสุดของชั้นบันไดควรต่ำกว่าด้านปลายสุดประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำไหลบ่าออกจากด้านปลายสุดจนเป็นเหตุให้ชั้นบันไดพังทะลาย โดยให้ทางระบายน้ำอยู่ด้านในสุดของชั้นบันได นอกจากนี้จะต้องพยายามรักษาหน้าดินเดิมไว้ให้ได้มากที่สุด และจะต้องทำทางระบายน้ำออกจากชั้นบันไดแต่ละชั้น เป็นระยะ โดยจัดทำสลับกันไปแต่ละชั้นอย่าให้อยู่ในแนวเดียวกัน เพื่อให้ชั้นบันไดแต่ละชั้นช่วยลดความรุนแรงของกระแสน้ำ ชั้นบันไดในชั้นล่าง ๆ อาจจะต้องมีทางระบายน้ำลงจากชั้นบันไดต่ำกว่าตอนบน ๆ เพราะปริมาณน้ำมีมากกว่าตอนบนมาก ในกรณีสวนยางขนาดใหญ่ควรตัดถนนเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงาน และแนวถนนไม่ควรยาวเกิน 400 ถึง 500 เมตร โดยเฉพาะในสภาพภูเขา ถนนต้องสั้นกว่าที่กำหนด

3. การวางแนว ระยะปลูก และหลุมปลูก

3.1 การวางแนวปลูก เป็นการกำหนดแถวปลูกว่าจะปลูกวางไปในทิศทางใด เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับต้นยาง ป้องกันการชะล้างผิวหน้าดิน และสะดวกในการกรีดยาง และการ เก็บผลผลิต ในระยะเปิดกรีดยาง

ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการวางแผน คือ

1) ความลาดเอียงของพื้นที่ พื้นที่ลาดเอียงเกิน 8 องศา จะปลูกโดยจัดทำแนวขั้นบันได และปลูกยาง เป็นแถวตามแนวขั้นบันได แต่พื้นที่ที่ลาดเอียงน้อยจะต้องวางแผนปลูกให้ขวางแนวลาดเอียง เพื่อแถวยางและพืชคลุมจะเป็นตัวช่วยป้องกันการไหลบ่าของน้ำในแปลง

2) ทิศทางลม ในเขตที่มีกระแสลมรุนแรงมาก ๆ จำเป็นต้องปลูกพืชอื่นที่เจริญเติบโตเร็ว เพื่อเป็นพืชกำบังลมก่อนปลูกยาง และใช้พันธุ์ยางที่ต้านทานลม ถ้ากระแสลมไม่แรงนัก การวางแผนวางทิศทางลมจะทำให้เกิดการลดความเร็วลงได้บ้าง ในเขตภาคใต้ของไทย พบว่า กระแสลมตามปกติไม่รุนแรงมากนัก นอกจากกรณีที่เกิดพายุหมุนเป็นครั้งคราว

3) แนวตะวันออก-ตก กรณีที่ปลูกพืชแซมในระหว่างแถวยาง แนวทิศตะวันออก-ตก ควรนำมาพิจารณาประกอบ เพราะต้นยางที่เจริญเติบโต อาจเป็นตัวบังแสงแดดที่พืชแซมต้องการได้

3.2 ระยะปลูกยาง พันธุ์ยางแต่ละพันธุ์ตอบสนองต่อความหนาแน่นในแปลงปลูกแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะประจำพันธุ์ ซึ่งมีขนาดทรงพุ่ม และการแตกกิ่งก้านสาขาแตกต่างกัน ขนาดของสวนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความหนาแน่นของต้นยางในแปลงปลูก เจ้าของสวนยางขนาดเล็กต้องการความหนาแน่นในแปลงปลูกมากกว่าสวนขนาดใหญ่ ดังนั้นการกำหนดระยะปลูกยางควรคำนึงถึงผลผลิตต่อไร่สูงสุด และเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดเป็นเกณฑ์ เช่น สวนขนาดใหญ่ถ้าเพิ่มจำนวนต้นต่อไร่สูงขึ้น อาจต้องจ้างคนกรีดยางจำนวนมากขึ้น ผลผลิตที่ได้เพิ่มขึ้นอาจไม่คุ้มกับแรงงานที่จ้างเพิ่มขึ้น ในขณะที่สวนขนาดเล็ก เจ้าของสวนมักจะกรีดยางเอง ซึ่งการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้แก่เจ้าของสวนยางด้วย

ศูนย์วิจัยยางสงขลาได้แนะนำระยะปลูกยางที่เหมาะสมแก่เจ้าของสวนยางในประเทศ (ตารางที่ 3.1) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสวนขนาดเล็ก โดยคำนึงถึงการปลูกพืชแซม และไม่ปลูกพืชแซมในแปลง ประกอบกับการใช้พันธุ์ยางในแปลงด้วย มีพันธุ์ยางบางพันธุ์ที่ไม่ตอบสนองต่อการปลูกต้นชิด เช่น พันธุ์ PR255 เป็นต้น

ตารางที่ 3.1 ระยะปลูกยางที่เหมาะสมตามคำแนะนำของศูนย์วิจัยยางสงขลา
สำหรับพันธุ์ยางชั้น 1

สภาพแปลง	ระยะปลูก (เมตร)	จำนวนต้น/ไร่ (ต้น)	พันธุ์ยางที่เหมาะสม
ปลูกพืชแซม	2.5x8	80	GT 1
	3x7	76	RRIM600, PR255, PR261
ไม่ปลูกพืชแซม	4x5	80	ทุกพันธุ์
	3.5x6	76	ทุกพันธุ์ ยกเว้น GT 1.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยทั่วไประยะปลูกที่ใช้กันมากที่สุด คือ ระยะปลูก 3x7 เมตร และมีจำนวนต้นยางพารา 80 ต้นต่อไร่

3.3 หลุมปลูกยาง การเตรียมหลุมปลูกยาง มีหลักการสำคัญ คือ ต้องให้ดินที่อยู่รอบต้นยางที่ปลูกใหม่มีความร่วนซุย และมีอาณาเขตกว้างขวางพอให้รากยางที่แตกออกมาใหม่ ๆ เจริญเติบโตได้ดีเพื่อการตั้งตัวของต้นอ่อนได้ดีในระยะแรก ๆ ของการปลูก และในขณะเดียวกันต้องมีธาตุอาหารในอัตราส่วนที่พอเหมาะ หรืออมจะให้ดินยางนำไปใช้เพื่อการเจริญเติบโตของรากและลำต้นอย่างเพียงพอและง่ายตาย ดังนั้นจะต้องขุดหลุมปลูกให้มีขนาดพอเหมาะ และปรับปรุงคุณสมบัติของดินในหลุมปลูกให้ดีขึ้น

การปรับปรุงคุณสมบัติของดิน ทำได้ดังนี้

- แยกดินบนและดินล่าง เวลาปลูกให้นำดินชั้นบนซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์กว่าดินชั้นล่างลงไปไว้ก้นหลุม เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่หลุมปลูก

- ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟต โดยคลุกเคล้ากับดิน เพราะปุ๋ยหินฟอสเฟตมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของระบบราก และโครงสร้างของลำต้น

ขนาดของหลุมปลูกยางที่แนะนำให้ใช้โดยทั่วไป คือ ขนาด 50x50x50 เซนติเมตร แต่ขนาดอาจเปลี่ยนแปลงไปตามชนิดของวัสดุปลูกที่ใช้ในแปลงได้ (ตารางที่ 3.2)

การเลือกใช้วัสดุปลูก

วัสดุปลูกเป็นผลได้ส่วนหนึ่งมาจากการขยายพันธุ์ยาง (Rubber Propagation) คำว่า "วัสดุปลูก" ในที่นี้หมายถึง ดินยางที่นำลงไปปลูกในสวนยางเท่านั้น ไม่รวมถึงสิ่งปลูกอื่น ๆ เช่น ดินหรือวัสดุช่วยปลูกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเลือกใช้วัสดุปลูกมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้องในพันธุ์ที่ต้องการ การใช้วัสดุปลูกที่ตรงตามพันธุ์ที่ต้องการ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าใช้วัสดุปลูกที่มีพันธุ์ยางไม่ถูกต้อง เป็นการยากที่จะแก้ไขได้อีก แม้จะแก้ไขโดยการติดตามอีกคร้ง ก็จะเป็นการเสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย และเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับไปอย่างมาก

ตารางที่ 3.2 ขนาดของหลุมปลูกยางตามชนิดของวัสดุปลูกที่ใช้ในแปลง

วัสดุปลูก	ขนาดของหลุมปลูก (ซ.ม.)
ต้นคอตายาง	
ติดตาในแปลง	50 X50 X50
ต้นยางชำถุง	
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>	
ต้นติดตาขนาดเล็ก	60 X60 X30
ต้นติดตาขนาดใหญ่	60 X60 X40

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การลดระยะเวลาในช่วงยางก่อนเปิดกรีด วัสดุปลูกแต่ละชนิด มีช่วงระยะเวลาเจริญเติบโตก่อนเปิดกรีดแตกต่างกัน การเลือกใช้วัสดุปลูกที่เหมาะสมกับฤดูกาล และสิ่งแวดล้อม อาจสามารถลดระยะเวลาอย่างอ่อนได้ วัสดุปลูกบางชนิดต้องการระยะเวลาอย่างอ่อนก่อนเปิดกรีดถึง 7 ปี บางชนิดต้องการเพียง $4\frac{1}{2}$ ปี 5 ปี หรือ 6 ปี ดังนั้นการเลือกใช้วัสดุปลูกที่เหมาะสม ทำให้สามารถเร่งรัดให้ได้รับผลผลิตจากสวนยาง เร็วขึ้น อันเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และเพิ่มรายได้ก่อนกำหนด เช่น ต้นยางชำถุงสามารถเปิดกรีดได้ก่อนการ เปิดกรีดปกติประมาณครึ่งปี ต้นติดตาขนาดเล็กสามารถเปิดกรีดได้เร็วกว่าปกติประมาณ 1 ปี ต้นติดตาขนาดใหญ่สามารถเปิดกรีดได้เร็วกว่าปกติประมาณ 2 ปี เป็นต้น

3. ความเจริญเติบโตสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง การเลือกใช้วัสดุปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ โดยเฉพาะให้ถูกต้องตามฤดูกาลปลูกเฉพาะแหล่ง จะทำให้มีเปอร์เซ็นต์การปลูกซ่อมในแปลงต่ำหรือไม่มีเลย ซึ่งมีผลทำให้ความเจริญเติบโตของต้นยางแต่ละต้นสม่ำเสมอตลอดทั้งแปลง ทำให้สามารถเปิดกรีดได้ตามกำหนด และมีจำนวนต้นเปิดกรีดต่อแปลงสูง

4. ลดต้นทุนในการปลูกสร้างสวนยาง วัสดุปลูกแต่ละชนิดมีราคาแตกต่างกันไปตามชนิดและประเภทของวัสดุปลูก ความเหมาะสมของวัสดุปลูกกับสภาพพื้นที่แต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป เช่น วัสดุปลูกจำพวกยางชำถุงไม่เหมาะสมกับแปลงที่ปลูกบนดอนเขา และการคมนาคมไม่สะดวก การติดตามในแปลงก็ไม่เหมาะสมกับสวนยางที่อยู่ห่างไกลแปลงผลิตกิ่งตา เป็นต้น ดังนั้นการเลือกใช้วัสดุปลูกให้เหมาะสมกับสภาพที่ตั้งแปลง และมีคุณภาพสูง จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการปลูกสร้างสวนยางโดยตรง ด้วยเหตุนี้ การเลือกวัสดุปลูกจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและรัดกุม

วัสดุปลูกยางสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะการเตรียมได้ 3 ประเภท คือ

1. วัสดุปลูกรากเปลือย (Bare Root Stumped) เป็นวัสดุปลูกที่สามารถมองเห็นรากได้ชัดเจน ในขณะย้ายปลูกไม่มีวัสดุใด ๆ ห่อหุ้มราก ขนาดและความเจริญเติบโตก่อนย้ายปลูกขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุปลูก ซึ่งต้องการอายุในการเตรียม และวิธีการแตกต่างกัน

วัสดุปลูกประเภทนี้ ได้แก่ ต้นคอตตา (Budded Stumped) ต้นคิตตาขนาดเล็ก (Mini-Stumped) ต้นคิตตาขนาดใหญ่ (Large-Stumped) และต้นคิตตาสามส่วน (Three-part-tree Stumped)

2. วัสดุปลูกที่มีดินห่อหุ้มราก เป็นวัสดุปลูกที่มีดินห่อหุ้มรากอยู่เสมอ ขณะย้ายปลูกและเตรียมปลูกไม่สามารถมองเห็นรากได้ชัดเจน ยกเว้นส่วนที่โผล่พ้นดินที่ห่อหุ้มอยู่ อาจจะมีวัสดุอื่น ๆ เช่น พลาสติก กระดาษหนังสือพิมพ์ วัสดุจากพืช หรืออื่น ๆ ห่อหุ้มดินอยู่ชั้นนอก เพื่อป้องกันดินแตกออกจากการห่อหุ้มราก

วัสดุปลูกประเภทนี้ ได้แก่ ต้นยางชำถุงขนาดเล็ก (Small Polybag Stumped) ต้นยางชำถุงขนาดใหญ่ (Large Polybag Stumped) และต้นยางในแท่งดิน (Soil Core Stumped)

3. การคิตตาในแปลงปลูกโดยตรง เป็นวัสดุปลูกที่เตรียมขึ้นในแปลงที่จะใช้ปลูกโดยตรง ไม่มีการย้ายปลูกอีกเลย แต่ถ้าจะมีการย้ายปลูกเพื่อปลูกซ่อมหลุมว่าง ก็จะทำให้การย้ายปลูกในรูปของวัสดุปลูกรากเปื่อย หรือวัสดุปลูกที่มีดินห่อหุ้มราก แล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม

การพิจารณาคัดเลือกใจ เลือกใช้วัสดุปลูกมีสิ่งสำคัญประกอบการพิจารณาหลายประการขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสภาพพื้นที่ และเจ้าของสวนผู้ปลูกสร้างสวนยางเอง ดังนั้นจึงต้องใช้วิจารณญาณเองว่า ควรจะพิจารณาในเรื่องใดเป็นหลัก และเรื่องใดเป็นเรื่องสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพิจารณา เบื้องต้นสรุปได้ดังนี้ คือ

1. คุณภาพของวัสดุปลูก วัสดุปลูกที่เลือกใช้ต้องมีคุณภาพดี ทั้งในแง่ของความเจริญเติบโตก่อนปลูกและหลังปลูก ไม่เป็นพาหะของโรคราก โรคใบและอื่น ๆ ในระยะก่อนนำลงปลูกในแปลงลำต้นสมบูรณ์แข็งแรงพร้อมที่จะเจริญเติบโตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปภาพที่ 3.2 ต้นยางชำถุง

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ความสะดวกต่อการจัดเตรียม การจัดเตรียมวัสดุปลูก เจ้าของอาจไม่ได้จัดเตรียมเองโดยการปลูกในแปลงขยายพันธุ์โดยตรง อาจจะเตรียมโดยการจัดซื้อจากแปลงขยายพันธุ์อย่างอื่น ในการนี้จะต้องคำนึงว่าง่ายต่อการซื้อ และสะดวกต่อการขนส่งหรือไม่ ตลอดจนเวลาที่ต้องใช้ว่านานมากน้อยเท่าใด แต่ถ้าจะเตรียมโดยการขยายพันธุ์ตัวเอง ต้องคำนึงว่ายุ่งยาก และต้องเสียค่าใช้จ่ายมากน้อยเท่าใด ทันเวลาที่จะปลูกหรือไม่ ต้องการคำแนะนำในเรื่องใดบ้าง ซึ่งความเหมาะสมในการจัดเตรียมวัสดุปลูกของเจ้าของสวนแต่ละรายก็แตกต่างกันไป

3. ความเหมาะสมกับสภาพที่ตั้งแปลง เจ้าของสวนจะต้องพิจารณาว่าวัสดุปลูกที่จะใช้เหมาะสม กับสภาพที่ตั้งแปลงของตนหรือไม่ ถ้าการขนส่งไม่สะดวกก็จะต้องเลือกใช้วัสดุปลูกที่ขนส่งได้ง่าย ๆ แต่ถ้าการขนส่งไปยังแปลงปลูกทำได้ง่ายก็ใช้วัสดุปลูกที่สามารถลดระยะเวลาอย่างอ่อนได้มากขึ้น และสามารถตรวจสอบความถูกต้องในพันธุ์ได้ก่อนจะนำลงปลูก ซึ่งจะลดอัตราเสี่ยงในเรื่องนี้ลง

4. ความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ แหล่งปลูกบางแปลงสภาพภูมิอากาศไม่แน่นอน บางครั้งฝนตกติดต่อกันหลายวัน แล้วทิ้งช่วงไปโดยไม่สามารถคาดการณ์ได้ ในที่มีลักษณะเช่นนี้ ต้องเลือกใช้วัสดุปลูกที่ไม่ค่อยได้รับผลกระทบกระเทือนต่อการทิ้งช่วงของฝนในระยะสั้น ๆ เช่น ดินยางชำถุง แต่ถ้าเป็นแหล่งที่ฝนตกสม่ำเสมอตลอดฤดูกาล ก็อาจเลือกใช้วัสดุปลูกที่ง่ายต่อการนำไปปลูก เช่น ดินคอกตา แต่ถ้าสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ก็อาจได้รับผลกระทบกระเทือนมาก ดังนั้น จึงควรทราบแหล่งที่ปลูกมีสภาพภูมิอากาศอย่างไร เพื่อการเลือกใช้วัสดุปลูกให้เหมาะสม

5. ความง่ายต่อการปลูกในแปลง วัสดุปลูกบางชนิดต้องการใช้แรงงานในการปลูก และการขนส่งในแปลงมาก แต่บางชนิดต้องการแรงงานไม่มากนัก ดังนั้นวัสดุปลูกที่ต้องการวิธีการยุ่งยาก และใช้แรงงานมาก ๆ จึงอาจไม่เหมาะสมกับสภาพของเจ้าของสวนบางราย โดยเฉพาะรายที่ปลูกสร้างสวนตัวเองโดยไม่จ้างแรงงาน

6. ต้นทุนค่า สิ่งสำคัญที่ควรคำนึง เป็นประการสำคัญ คือ วัสดุปลูกต้องมีราคาต้นทุนต่ำที่สุด แต่มีคุณภาพเหมาะสมสูงสุด ในที่นี้หมายถึงอย่าใช้ราคาของวัสดุปลูกเพียงอย่างเดียว เป็น เครื่องตัดสิน เพราะการเลือกใช้วัสดุปลูกที่มีราคาต่ำสุด แต่ไม่เหมาะสมกับสภาพแปลงจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ค่าปลูกซ่อม ค่าจ้างแรงงาน ค่าบำรุงรักษาและการ เปิดกรีด ทั้งยังจะก่อปัญหาให้อย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้จักสิ้น

การปลูก

วิธีการปฏิบัติในการปลูกสวนยางพาราบนพื้นที่ราบ มี 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.) กำหนดระยะปลูก

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้กำหนดระยะปลูกยางในพื้นที่ราบไว้ดังตารางที่ 3.3

2.) กำหนดแถวหลัก มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- กำหนดแถวหลักขวางทางการไหลของน้ำ เพื่อลดการชะร่อนล้างหน้าดิน และการพังทลายของดิน
- กำหนดแถวหลักให้ห่างจากแนวเขตสวนยาง เก่า ไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร
- ไม่ควรกำหนดแถวหลักไปตามแนวเขตสวนยาง เก่า หรือ ขนานกับป่าใหญ่ เพราะต้นยางที่ปลูกใหม่จะถูกแย่งธาตุอาหารและได้รับแสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้ต้นยางแคระแกรน

3.) เล็งแนวทำแถวหลัก

4.) ทำมุมฉาก

5.) ปักไม้ชะมบ ถ้าการวัดระยะและมุมถูกต้อง เมื่อเล็งจากไม้ชะมบอันหนึ่ง อันใดจะมองเห็น เป็นแนวตรงทุกทิศ

ตารางที่ 3.3 แสดงระยะปลูกยางในพื้นที่ราบ

ระยะปลูกยาง (เมตร)	จำนวน ต้นยาง/ไร่	หมายเหตุ
3X7	76	ปลูกพืชแซม
2.5X8	76	ปลูกพืชแซม
3X8	67	ปลูกพืชแซม
3.5X7	67	ปลูกพืชแซม
4X7	67	ไม่ปลูกพืชแซม

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.) ขุดหลุม เมื่อปักไม้ชะมบเรียบร้อยแล้ว ทำการขุดหลุม โดยขุดดิน ด้านใดด้านหนึ่งของไม้ชะมบโดยตลอด ไม่ต้องถอนไม้ออก การขุดหลุมควรขุดให้ปากหลุม กว้างกว่าก้นหลุมเล็กน้อย ป้องกันดินปากหลุมพังทลาย

หลุมที่ขุดต้องมีขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ดินที่ขุดควรแบ่งเป็น 2 ชั้น ดินชั้นบน (ครึ่งหลุมด้านบน) กองไว้ด้านหนึ่ง ดินชั้นล่าง (ครึ่งหลุมด้านล่าง) กองไว้อีกด้านหนึ่ง ผึ่งแดดไว้ประมาณ 10 วัน เมื่อดินแห้งแล้วย่อยดินชั้นบนให้ละเอียดพอควรใส่ลงในหลุมกด ให้แน่น ทำเช่นนี้กับดินชั้นล่าง แต่ดินส่วนนี้ให้ผสมหินฟอสเฟต 170 กรัม (25% P₂O₅)

เหตุผลที่นำดินชั้นบนใส่ลงไว้ก้นหลุม เพราะดินชั้นบนมีความอุดมสมบูรณ์ มีธาตุอาหารพืชจำนวนมาก ซึ่งอาจสลายตัวมาจากใบยาง ชากพืชซากสัตว์ต่าง ๆ เป็นเวลานาน เหมาะสำหรับยางอ่อนอายุเกิน 5 เดือน

เหตุผลที่นำดินชั้นล่างผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตใส่ไว้ด้านบน เพื่อให้ดินอุ้มน้ำได้ดีและ เพิ่มธาตุอาหารสำหรับยางอายุต่ำกว่า 5 เดือน ซึ่งมีปริมาณรากน้อย จะได้ใช้ประโยชน์ในการ เจริญเติบโต

การปลูกในหลุมปลูกมี 2 วิธี คือ

ก. ปลูกพร้อมกับกลบหลุม โดยวางวัสดุปลูกให้แผ่นตาอยู่เหนือผิวดิน แล้วกลบ ดินให้เต็มหลุม อัดดินแต่ละชั้นที่ใส่ให้แน่น พูนดินบริ เวณโคนให้สูง เล็กน้อยเพื่อป้องกันน้ำซัง วัสดุปลูกที่ปลูกโดยวิธีนี้ได้แก่ ดินคิตตา

ข. กลบหลุมก่อนอัดดินให้แน่น แล้วใช้ไม้ชะมบ หรือเสียมเล็ก ๆ ขุดหลุมลึกลงไป แล้วจึงปลูกโดยเอาวัสดุปลูกใส่ลงในหลุม เล็กที่ขุดไว้ จากนั้นอัดดินบริ เวณรากยางให้แน่น วิธีนี้เจ้าของสวนนิยมใช้ เพราะปฏิบัติงานได้สะดวก วัสดุปลูกที่ปลูกโดยวิธีนี้ ได้แก่ต้นคิตตา

การปฏิบัติดูแลรักษาภายหลังการปลูก

การปลูกซ่อมยาง

หลังจากการปลูกยางแล้ว ไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ย่อมต้องมีต้นยางตายไปบ้างเสมอ ทั้งนี้จะมีจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพอากาศขณะปลูกและหลังจากปลูก ความชำนาญของผู้ปลูก และการทำลายของโรคและแมลง เป็นต้น

การปลูกซ่อมยางให้ทันเวลาและใช้วัสดุปลูกที่เหมาะสมกับสภาพดินยางในแปลงปลูกขณะซ่อม นอกจากจะทำให้แปลงยางไม่มีหลุมว่างแล้ว ยังช่วยให้ต้นยางเจริญเติบโตสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง การปลูกซ่อมยางมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อให้สวนยางไม่มีหลุมว่าง ต้นยางเจริญเติบโตได้ทันกันสามารถเปิดกรีตได้พร้อมกัน เมื่อถึงระยะเปิดกรีตมีจำนวนต้นยางได้ขนาดเปิดกรีตมาก เจ้าของสวนก็จะได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น

การตัดแต่งกิ่งและสร้างทรงพุ่ม

ลักษณะการแตกกิ่งก้านสาขาในทรงพุ่มของยางพารา เป็นลักษณะประจำพันธุ์ของยางแต่ละพันธุ์ ทำให้ลักษณะทรงพุ่ม รูปทรง ความหนาแน่นและอื่น ๆ ก็แตกต่างกันไปหลายรูปแบบ ลักษณะและความสูง เหล่านี้ของทรงพุ่มจะมีผลถึงการต้านทานลม ความเจริญเติบโต การต้านทานโรค และผลผลิตของยางแต่ละพันธุ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับทรงพุ่ม ซึ่งรวมทั้งการตัดแต่ง (Pruning) การสร้างทรงพุ่ม (Branch Induction) และการติดตาเปลี่ยนยอด (Crown Budding) เพื่อความเหมาะสมให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการปลูกสร้างสวนยาง ทำให้จำเป็นต้องมีจัดการเกี่ยวกับทรงพุ่มให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมต่อไป

ลักษณะทรงพุ่มที่ดี

- รูปทรง เป็นตัวรีขนาดกว้าง จนมีลักษณะ เป็นรูปกรวย
- กิ่งหลักมีขนาดใหญ่แข็งแรง ทำมุมกว้างกับลำต้น และมีกิ่งรอง ๆ น้อย
- มีความสมดุลย์ของกิ่งก้าน ไม่แตกกิ่งด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป
- มีลักษณะโปร่ง ไม่หนักจนลำต้นหักล้มได้ง่าย

ลักษณะทรงพุ่มไม่ดี

- รูปทรง เป็นตัววีแคบ ๆ
- แดกกิ่งหลัก เป็นกระจุกอยู่จุด เดียวกัน ทำให้หน้าข้างบริ เวณคาบ
- มีกิ่งรองมาก
- แดกกิ่งก้านไม่สมดุลย์

การปลูกพืชคลุมและพืชแซม

เมื่อเริ่มปลูกยางใหม่จะต้องใช้เวลาประมาณ 6 ปี จึงจะกรีดยางได้ ในช่วงระยะเวลา ก่อนเปิดกรีดยาง ปัญหาที่สำคัญของเจ้าของสวน คือ ขาดรายได้จากสวน และต้องดูแล รักษาสวนยาง ดังนั้นในช่วงนี้ เจ้าของสวนควรใช้พื้นที่ว่างระหว่างแถวยางให้เป็นประโยชน์ ในการปลูกพืชต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วง 3 ปีแรกซึ่งต้นยางยังเล็กอยู่ วิธีนี้จะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยให้เจ้าของสวนมีรายได้ เสริมมาช่วยจน เจือในระยะเวลาที่ยัง เปิดกรีดยางไม่ได้ พืชที่ปลูก ระหว่างแถวยางนี้เรียกว่า "พืชแซมยาง" ซึ่งนอกจากจะทำให้เจ้าของสวนมีรายได้จากการ ขายผลผลิตหรือใช้บริโภคในครอบครัวแล้ว ยังทำให้ต้นยาง เจริญเติบโตดีกว่าปล่อยพื้นที่ระหว่าง แถวยางไว้ตามธรรมชาติ แต่ทั้งนี้ต้องมีการปฏิบัติในการปลูกพืชแซมยางให้ถูกต้อง เพื่อให้ ผลผลิตดีทั้งต้นยางและพืชแซมยาง พืชแซมยางต้องเป็นพืชล้มลุก เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว พืชผัก หรือพืชล้มลุกที่มีอายุมากกว่า 1 ปี เช่น สับปะรด กล้าย และมะละกอ แต่ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรปลูก "พืชคลุม" แทน พืชคลุมหมายถึงพืชที่ปลูกขึ้นคลุมดิน เพื่อป้องกัน การเจริญเติบโตของวัชพืช โดยเฉพาะในระยะต้นยางอ่อน พืชคลุมที่นิยมปลูกมาก คือ พืชคลุมตระกูลถั่ว

การใส่ปุ๋ยในระยะที่ต้นยางยังไม่ให้ผลผลิต

การปลูกสร้างสวนยางพันธุ์นั้นจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยบำรุงให้ต้นยาง ซึ่งในระยะที่ต้นยาง ยังไม่ให้ผลผลิตจะเกิดค่าปุ๋ยบำรุงสูงถึง 37 ถึง 46 เปอร์เซ็นต์ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด การใส่ปุ๋ย บำรุงอย่างถูกต้องและ เหมาะสมจะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตเร็ว เปิดกรีดต้นยางได้เร็วขึ้น ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสวนในระยะแรกและทำให้ต้นยางที่กรีดได้แล้วให้ผลผลิตสูง สม่าเสมอ เป็น เวลานาน

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยยางพบว่าดินปลูกยางส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกยางชำ โดยเฉพาะในสวนสงเคราะห์ปลูกแทน ซึ่งได้มีการใช้ธาตุอาหารไปแล้วในรูปของน้ำยางและส่วนต่าง ๆ ของดินยาง ทำให้ธาตุอาหารในดินมีปริมาณน้อยลง จึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินยางและเพื่อรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ในดินไม่ให้ลดลง หากไม่มีการใส่ปุ๋ยดินยางจะแคระแกรน การจะแก้ไขภายหลังเพื่อให้ดินยางเจริญเติบโตดีขึ้นและให้น้ำยางสูงตามปกตินั้นทำได้ยาก และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง

การใส่ปุ๋ยในสวนยางให้มีประสิทธิภาพและได้รับผลตอบแทนคุ้มค่า จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. ชนิดของเนื้อดิน (Texture) ในที่นี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มดินร่วนและกลุ่มดินทราย

กลุ่มดินร่วน เป็นกลุ่มที่มีเนื้อดินละเอียดพอสมควร สามารถอุ้มน้ำและเก็บความชุ่มชื้นได้ดี มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศพอเหมาะ มีความสามารถดูดซับธาตุอาหารไว้ได้มาก

กลุ่มดินทราย เป็นกลุ่มที่มีเนื้อดินหยาบ อุ้มน้ำได้ไม่ดี ดินแห้งได้ง่ายและมีการชะล้างสูง ดูดซับธาตุอาหารไว้ได้น้อย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2. สูตรปุ๋ย (Fertiliser Formula) สูตรปุ๋ยที่นำมาใช้ต้องมีความสัมพันธ์กับชนิดของเนื้อดินและอายุของดินยาง สูตรปุ๋ยแบ่งตามชนิดของปุ๋ยได้ 2 ชนิด คือ ปุ๋ยผสมและปุ๋ยเม็ด

ปุ๋ยผสมได้จากการนำแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เองในแต่ละครั้ง ต้องระวังเรื่องน้ำหนักแม่ปุ๋ยแต่ละชนิดที่นำมาผสม (ตารางที่ 3.4) และต้องผสมให้สม่ำเสมอ เป็นเนื้อเดียวกัน ควรใช้ทันทีให้หมดในครั้งเดียว เพราะถ้าทิ้งไว้จะแข็งตัว

ปุ๋ยเม็ด เป็นปุ๋ยสำเร็จรูปจากโรงงาน สามารถใช้ได้ทันทีไม่ต้องนำมาผสมใหม่อีก

ตารางที่ 3.4 การเตรียมปุ๋ยผสม 100 กิโลกรัม จากส่วนผสมของปุ๋ยโดยน้ำหนัก

สูตรปุ๋ยผสม	ปริมาณธาตุอาหาร (%)			น้ำหนักของแม่ปุ๋ยที่ใช้ผสม (กิโลกรัม)		
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	แอมโมเนียม ซัลเฟต (21 % N)	หินฟอสเฟต (25 % P ₂ O ₅)	โปแตสเซียม คลอไรด์ (60 % K ₂ O)
สูตร 1	8	14	3	38	57	5
สูตร 2	13	9	4	60	34	6
สูตร 3	8	13	7	36	53	11
สูตร 4	11	10	7	50	38	12

ที่มา : ดร.ลิขิต นวลศรี และคณะ 2525

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปุ๋ยที่ใช้สำหรับยางพาราก่อนเปิดกรีดมีอยู่ 4 สูตร แบ่งตามชนิดของดิน และอายุของต้นยาง แต่ละสูตรมีปุ๋ยผสม และปุ๋ยเม็ด จะเลือกใช้ชนิดใดก็ได้ตามความสะดวก ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.5

3. เวลาที่ใส่ปุ๋ย (Time of Application) ช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ยควรมีความชุ่มชื้นในดินเพียงพอและมีฝนพอเหมาะ เพราะถ้าดินแห้งเกินไป ต้นยางไม่สามารถดูดปุ๋ยไปใช้ได้ แต่ถ้ามีฝนตกหนักเกินไป ปุ๋ยก็จะถูกชะล้างสูญเสียไปด้วย นอกจากนี้ระยะเวลาที่จะใส่ปุ๋ยต้องสัมพันธ์กับอายุยางด้วย เช่น ช่วงแรกของการเจริญเติบโต ต้นยางจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ระยะนี้ควรใส่ปุ๋ยในปริมาณที่น้อยแต่บ่อยครั้ง

4. บริเวณที่ใส่ปุ๋ย (Zone of Application) ปุ๋ยที่ใส่ควรอยู่ใกล้รากที่สุด อาหารมากที่สุด ถ้าใส่แบบหว่านรอบต้นควรคำนึงถึงอายุต้นยางเป็นหลัก โดยหว่านเป็นวงกลมรัศมีต่าง ๆ กัน เช่น เมื่อต้นยางเล็กควรใส่ปุ๋ยเป็นวงกลมรอบ ๆ ลำต้น เมื่อต้นยางโตขึ้นจึงขยายบริเวณใส่ปุ๋ยให้ห่างจากต้นยาง 1 เมตร เพราะเมื่อต้นยางอายุเกิน 5 ปี จะมีรากแผ่ขยายห่างจากลำต้นประมาณ 60 เซนติเมตร จนถึง 3 เมตร

5. วิธีการใส่ปุ๋ย (Method of Application) การใส่ปุ๋ยให้พืชนำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด และสูญเสียน้อยที่สุดมี 4 วิธี

5.1 การใส่ร่องพื้น เหมาะสำหรับปุ๋ยที่เคลื่อนที่ได้ยาก ต้องใส่ใกล้รากอ่อนของต้นยางที่สุด เช่น ปุ๋ยหินฟอสเฟต

5.2 การใส่แบบหว่าน เหมาะสำหรับพื้นที่เป็นที่ราบ และฝนตกไม่ชุกมากนัก เพราะวิธีนี้ปุ๋ยจะถูกชะล้างไปได้ง่าย

5.3 การใส่เป็นแถบ โดยเจาะเป็นร่องตามแถวยางแล้วกลบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเทเล็กน้อย พื้นที่ที่ทำชั้นบันได และสวนยางที่ต้นยางเจริญเติบโตมาแล้ว

5.4 การใส่แบบเป็นหลุม โดยการขุดหลุมเล็ก ๆ 2-4 หลุมต่อต้นแล้วกลบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเทมาก ๆ และไม่ได้ทำชั้นบันได หรือในกรณีที่เป็นช่วงฤดูฝน ที่มีฝนตกชุกหนาแน่น

ตารางที่ 3.5 สูตรปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้สำหรับยางพาราก่อนเปิดกรีด

หมายเลขสูตรปุ๋ย	สูตรปุ๋ย	ชนิดของดิน	อายุต้นยาง
สูตร 1	ปุ๋ยเม็ด 11-6-4	ดินร่วน	น้อยกว่า 42 เดือน ($3\frac{1}{2}$ ปี)
	ปุ๋ยผสม 8-14-3		
สูตร 2	ปุ๋ยเม็ด 10-5-9	ดินร่วน	42-72 เดือน
	ปุ๋ยผสม 13-9-4		
สูตร 3	ปุ๋ยเม็ด 10-5-9	ดินทราย	น้อยกว่า 42 เดือน ($3\frac{1}{2}$ ปี)
	ปุ๋ยผสม 8-13-7		
สูตร 4	ปุ๋ยเม็ด 14-4-9	ดินทราย	42-72 เดือน
	ปุ๋ยผสม 11-10-7		

ที่มา : ดร.ลิขิต นวลศรี และคณะ, 2525.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. วัชพืชในสวนยาง ขณะที่ใส่ปุ๋ยไม่ควรมิวัชพืชในบริเวณที่ใส่ปุ๋ย เพราะวัชพืชจะแย่งธาตุอาหารไปได้มาก ทำให้ปุ๋ยที่ใส่ไม่ได้ผลต่อต้นยาง แต่จากการศึกษาพบว่าสำหรับสวนที่ปลูกพืชคลุมตระกูลถั่วสามารถใส่ปุ๋ยลงบนพืชคลุมได้ เพราะการใส่ปุ๋ยในแถวยาง หรือใส่ให้กับพืชคลุม การเจริญเติบโตของต้นยางไม่แตกต่างกัน

การให้ปุ๋ยอย่างพารา ก่อนเปิดกรีด

เป็นปุ๋ยที่ใส่ให้แก่ต้นยางตั้งแต่ เริ่มปลูกจนกระทั่ง เปิดกรีด สำหรับการปลูกสร้างสวนยาง โดยวิธีการตัดตาในแปลง จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยแก่ต้นยางในระยะ เป็นต้นกล้าก่อนตัดตานอกเหนือจากการปลูกโดยใช้วัสดุปลูกแบบอื่น เพิ่มขึ้นอีกช่วงระยะเวลาหนึ่งด้วย ต่อจากนั้นจึงใส่ปุ๋ยบำรุง เช่นเดียวกับการปลูกสร้างสวนยางทั่ว ๆ ไป

ปุ๋ยอย่างพาราสำหรับต้นกล้าก่อนตัดตาในแปลง - ต้นกล้าที่ปลูกไว้ในหลุมปลูกหลุมละ 2-3 ดัน เพื่อตัดตาต่อไปนั้นจะต้องใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตรองกันหลุมในขณะปลูก เมล็ด และใส่ปุ๋ยบำรุงตามระยะเวลาและอัตราที่แสดงในตารางที่ 3.6

ปุ๋ยอย่างพาราสำหรับต้นตัดตา ต้นตัดตา คือ ต้นที่ตาของยางพันธุ์ที่ตัดไว้บนต้นกล้าได้แตกออกมาแล้ว การใส่ปุ๋ยรองกันหลุมขณะปลูกและปุ๋ยบำรุงตามระยะเวลาต่าง ๆ จะต้องดำเนินการดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 3.7

การเปิดกรีดหน้ายาง (Opening for Tapping)

โดยทั่วไปต้นยางจะ เปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ 6-7ปี แต่ก่อนเปิดกรีดจำเป็นต้องวัดเส้นรอบวงของต้นยางทุกต้น เสียก่อนว่ามีขนาดโตพอที่จะทำการเปิดกรีดได้ ถ้าเปิดกรีดเร็วกว่ากำหนดจะเป็นอันตรายต่อต้นยาง ทำให้ต้นยางเจริญเติบโตช้า ผลผลิตในอนาคตต่ำและสวนยางที่จะทำการ เปิดกรีดได้ต้องมีต้นยางโตขนาด เปิดกรีดมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้มีต้นยางเพียงพอกับแรงงานคนงานกรีดยาง เพราะคนหนึ่งจะกรีดยางได้ประมาณวันละ 400 ถึง 450 ดัน นอกจากนี้ต่อไปเมื่อเปิดกรีดเปลือกบนหมดซีกหนึ่ง ต้องเปลี่ยนหน้ากรีดก็สามารถทำได้พร้อมกันทีละมาก ๆ

ตารางที่ 3.6 การใช้ปุ๋ยอย่างพาราสำหรับต้นกล้าในหลุมปลูก (1)

อายุต้นกล้า (เดือน)	สูตรปุ๋ย		อัตรา (กรัม/หลุม)			รัศมีห่างจากโคนต้น (ซม.) ⁽²⁾
	ดินร่วน	ดินทราย	แม่ปุ๋ย	ปุ๋ยผสม	ปุ๋ยเม็ด	
ขณะปลูก	ปุ๋ยหินฟอสเฟต 25%P ₂ O ₅		170	-	-	รองก้นหลุม
1	ปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยเม็ด สูตร 1	ปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยเม็ด สูตร 3	-	65	50	10
2	"	"	-	65	50	15
3	"	"	-	65	50	25
ก่อนตัดตา 1 เดือน	"	"	-	65	50	30
	รวม		170	260	200	

- หมายเหตุ (1) คัดแปลงจาก ลิขิต นวลศรี, 2525
 (2) ใส่โดยวิธีหว่าน เป็นวงแหวนรอบโคนต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.7 การใช้ปุ๋ยอย่างพาราสำหรับคนติดตาก่อนเปิดกรีด (1)

อายุต้นยาง (เดือน)	สูตรปุ๋ยตามชนิดของดิน		อัตรา (กรัม/ต้น)			รัศมีห่างจาก โคนต้นยาง (ซม.) (2)
	ดินร่วน	ดินทราย	แม่ปุ๋ย	ปุ๋ยผสม	ปุ๋ยเม็ด	
ขณะปลูก	ปุ๋ยหินฟอสเฟต	25% P ₂ O ₅	170	-	-	รองก้นหลุม (3)
2	ปุ๋ยผสม หรือ	ปุ๋ยผสม หรือ	-	130	100	30
4	ปุ๋ยเม็ด สูตร 1	ปุ๋ยเม็ด สูตร 3	-	130	100	40
6			-	200	150	40
11			-	260	200	50
14			-	260	200	60
17			-	260	200	100
23			-	400	300	100
29			-	400	300	100
35			-	400	300	100
41			-	400	300	100
47	ปุ๋ยผสม	ปุ๋ยผสม	-	530	400	100
53	หรือ	หรือ	-	530	400	100
59	ปุ๋ยเม็ด สูตร 2	ปุ๋ยเม็ด สูตร 4	-	530	400	100
65			-	530	400	100
71			-	530	400	100
รวม			170			

หมายเหตุ (1) ดัดแปลงจาก ลิขิต นวลศรี และคณะ 2525
 (2) ใส่โดยวิธีหว่าน เป็นวงแหวนรอบโคนต้นยาง
 (3) การปลูกแบบติดตาในแปลงไม่ต้องใช้อีก

การเปิดกรีดอย่างถูกต้อง จะทำให้ได้รับน้ำยางมาก และไม่เป็นอันตรายแก่ต้นยาง และจะทำให้ได้รับผลผลิต เป็น เวลานาน

การกรีดยางหรือที่เจ้าของสวนทั่ว ๆ ไปเรียกว่า "ตัดยาง" คือ วิธีการใช้มีดกรีดยาง เนื้อเยื่อเปลือกนอก (Cork) และเยื่อไม้ชั้นนอก (Hard Bark) ออก โดยกรีดลึกเข้าไปตัดท่อน้ำยาง (Latex Vessels) จนเกือบถึงเยื่อเจริญ (Cambium) แต่ไม่ให้ถูกเยื่อเจริญ ถ้าต้นยางถูกกรีดเป็นบาดแผลถึงเยื่อเจริญ เปลือกที่งอกใหม่จะตะปุ่มตะป่ำ เปลือกต้นยางนั้นก็เสียหายกรีดเอาน้ำยางอีกไม่ได้ การกรีดจะกรีด เป็นทางยาวลงมาจากซ้ายบนลงมาขวา ส่วนจะยาวเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับระบบกรีด เนื่องจากท่อน้ำยางจะพันวนจากทางซ้ายขึ้นไปทางขวา ดังนั้นวิธีกรีดจากซ้ายเฉียงลงมาทางขวา เป็นวิธีที่ตัดท่อน้ำยางมากที่สุด และมีดกรีดยางจะต้องลับให้คมอยู่เสมอ มิฉะนั้นจะทำให้เยื่อเจริญเป็นแผล น้ำยางจะเสียหายได้ในเวลากรีดยาง

การเปิดกรีดไม่สามารถทำได้ทุกฤดูกาล เพราะในฤดูผลัดใบนั้นต้นยางอยู่ในระยะพักตัว ถ้า เปิดกรีดช่วงนี้จะทำให้ต้นยางได้รับความกระทบกระเทือน ฤดูกาลที่เหมาะสมคือ ฤดูกาลหลังจากที่ต้นยางผลัดใบ

ขนาดของต้นยางที่จะทำการเปิดกรีด แยกได้ดังนี้

1. ต้นที่ปลูกด้วย เมล็ด ต้นยางจะต้องมีเส้นรอบวงมากกว่า 50 เซนติ เมตรขึ้นไป ตรงระดับความสูง 75 เซนติ เมตร จากพื้นดิน และเปิดกรีดให้เอียงจากซ้ายไปขวาทำมุม 30 องศา กับแนวขนานพื้นดิน เนื่องจากต้นที่ปลูกด้วย เมล็ดจะมี เปลือกหนาเฉพาะโคนต้น แต่เหนือขึ้นไปจะค่อย ๆ บางและท่อน้ำยางก็น้อยลงด้วย จึงต้อง เริ่มกรีดในระยะต่ำ แต่ถ้ากรีดตรงใกล้พื้นดินจะกรีดได้ไม่นานก็ถึงพื้นดิน ต้องเปลี่ยนหน้ากรีด และหากจะกรีดให้น้ำยางออกมากเกินไปในระยะ เริ่มต้นก็จะเป็นอันตรายต่อต้นยาง จึงแนะนำให้กรีดที่ระยะ 75 เซนติ เมตร

2. ต้นคัดดา ต้นยางต้องมีเส้นรอบวง 50 เซนติ เมตร ขึ้นไป ตามระดับความสูง 150 เซนติ เมตร จากพื้นดิน และเปิดกรีดให้เอียงจากซ้ายไปขวาทำมุม 30 ถึง 35 องศา กับแนวขนานพื้นดิน เพราะปกติ เปลือกต้นคัดดามักจะบางกว่าต้นที่ปลูกด้วย เมล็ด ทางไหลของน้ำยางจึงแคบกว่า จึงควรกรีดให้ชันขึ้น น้ำยางจะได้ไหลลงถ้วยได้เร็ว

มีฉะนั้นจะสั้นไหลเลอะออกนอกรอยกรีด และ เนื่องจากต้นติดตามีความหนาของ เปลือกตั้งแต่ รอยติดตาไปจนถึงคืบเกือบจะเท่ากัน น้ำยางตรงที่สูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดินไม่ต่าง กับน้ำยางที่โคนต้นเท่าใด การเริ่มกรีดสูงชันจะทำให้กรีดได้นานหลายปีกว่าจะถึงโคนต้น

การกรีดยาง (Tapping)

การกรีดยางจะพิจารณาจากพันธุ์ยาง ภูมิอากาศและความจำเป็นอื่น ๆ แต่สิ่งสำคัญ คือไม่ส่งเสริมให้ใช้ระบบกรีดทุกวันอย่างที่นิยมปฏิบัติกัน เพราะจะมีผลผลิตลดลง เมื่อกรีด ติดต่อกันนานหลายปีและทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ผลเสียอีกประการคือการกรีดทุกวันมีผล กระทบกระเทือนต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง มีจำนวนเปลือกแห้งมากขึ้น และเปลือกงอกใหม่ บ้าง ระบบการกรีดยางแบ่งออกเป็นดังนี้

1. การกรีดในระยะ 3 ปีแรก
 2. การกรีดในระยะหลังการกรีดไปแล้ว 3 ปี
1. ระบบกรีดสำหรับต้นติดตา แยกได้ตามประเภท คือ

1.1 การกรีดในระยะ 3 ปีแรก เป็นช่วงที่ต้นยางกำลังเจริญเติบโต ไม่ควร กรีดหักใหม่เกินไป เพราะจะทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลงในภายหลัง ควร ใช้ระบบกรีดดังนี้

- ระบบกรีดครั้งต้นวัน เว้นสองวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3) ซึ่งใช้ได้กับยาง ทุกพันธุ์ โดยเฉพาะยางพันธุ์ RRIM 600, RRIM 605, RRIM 607 และ RRIM 623 โดยหยุดกรีดในฤดูผลัดใบและไม่มีการกรีดชดเชย

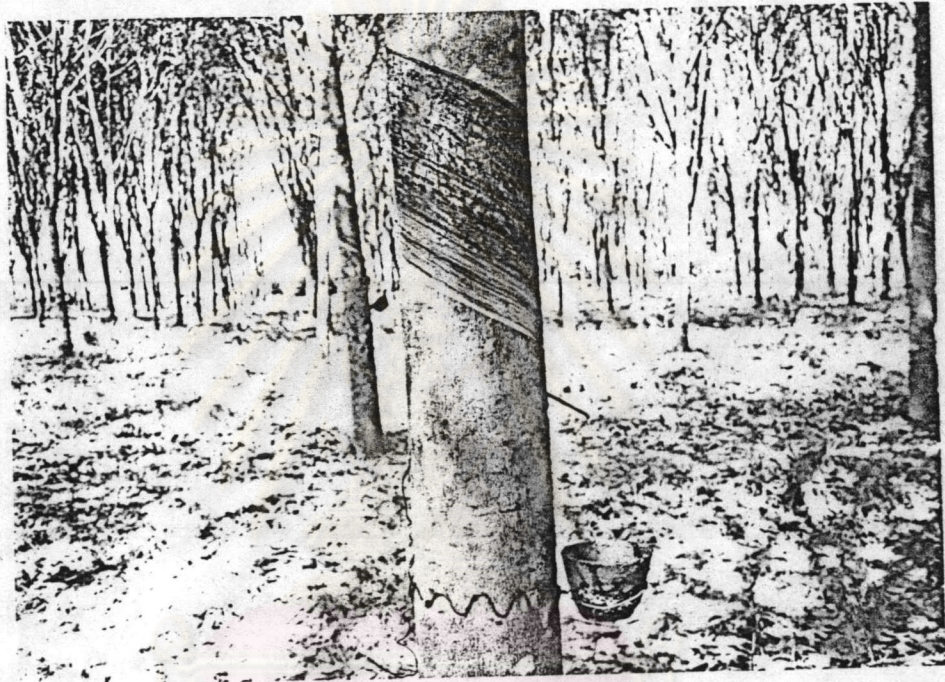
- ระยะกรีดครั้งต้นวัน เว้นวัน ($\frac{1}{2}$ S.D2) ซึ่งใช้กับยางเกือบทุกพันธุ์ ยกเว้นยางพันธุ์ RRIM 628, PB28/59 และ PB 5/63 เพราะเป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย โดยหยุดกรีดในฤดูผลัดใบ และไม่มีการกรีดชดเชย

- ระบบกรีดครั้งต้นวัน เว้นสองวัน ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง เข้มข้น 2.5% ($\frac{1}{2}$ S.D/3 + E.T. 2.5%) ใช้ปีละ 2-3 ครั้ง กับยางพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่ำ ในระยะแรกของการกรีด เช่น GT.1, PR 107 และ Tjirl เมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้นพอสมควรก็

รูปภาพที่ 3.3 การกรีดยางพารา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 3.4 การรองรับน้ำยางหลังการกรีด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หยุดใช้และห้ามใช้ในช่วงฤดูยางผลัดใบ

1.2 การกรีดยางหลังจากกรีดยางไปแล้ว 3 ปี ระยะนี้ต้นยางเจริญเติบโตดีขึ้นและทนทานต่อการกรีดดีกว่าช่วงแรก ๆ ควรใช้ระบบกรีดดังนี้

- ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นสองวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3) เหมาะกับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย เช่น PRIM 628 และ PB28/59 และมีการกรีดชดเชย
- ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/2) เหมาะสำหรับยางพันธุ์อื่น ๆ และกรีดชดเชยเฉพาะในท้องที่ ๆ มีวันกรีดน้อยกว่า 200 วัน เช่น จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง และนราธิวาส
- ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นสองวันร่วมกับสารเคมี เร่งน้ำยาง เข้มข้น 2.5% ($\frac{1}{2}$ S.D/3 + E.T. 2.5%)

1.3 การกรีดเปลือกงอกใหม่ ทำได้โดย

- ไม่ใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง มี 2 ระบบ คือ
 - ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นวัน ($\frac{1}{2}$ S.D./2) และมีการกรีดชดเชย ใช้ได้กับยางทุกพันธุ์
 - ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้น 2 วัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3) และมีการกรีดชดเชย ใช้กับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
 - ใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง สำหรับยางทุกพันธุ์ให้ใช้ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นสามวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/4) หรือกรีดครึ่งต้น วันเว้นสองวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3) โดยใช้สารเคมีทาเร่งน้ำยาง เข้มข้น 2.5%

2. ระบบกรีดสำหรับต้นกล้าหรือต้นที่ปลูกด้วยเมล็ด เนื่องจากยางที่ปลูกจากต้นกล้า เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย ควรใช้ระบบกรีดดังนี้

- การกรีดหน้าที 1 และหน้าที 2 ใช้ระบบกรีดครึ่งต้น วันเว้นสองวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3)

- หลังจากการกรีดหน้าที 2 ใช้ระบบกรีดครั้งต้น วันเว้นวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/2)
- ใช้ระบบกรีดครั้งต้น วันเว้นสามวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/4) หรือครั้งต้น วันเว้นสองวัน ($\frac{1}{2}$ S.D/3) ควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง (วิธีการใช้เหมือนกับต้นติดตา)

เวลาที่เหมาะสมในการกรีดยางตามปกติคือ 4.00 - 8.00 น. ควรกรีดในตอนเช้า ๆ อากาศเย็น ไม่มีลมเพราะถ้าอากาศร้อน ลมพัดแรง น้ำยางจะแห้งเร็ว

การใช้ปุ๋ยกับต้นยางที่กรีดได้แล้ว (Fertilizer Application for Mature Rubber)

การใส่ปุ๋ยหลัง เปิดกรีด เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มผลผลิตของยางพารา การใส่ปุ๋ยในช่วง เปิดกรีด 3-4 ปีแรก ผลผลิตของยางเพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่หลังจากนั้นผลผลิตจะเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด แต่ทั้งนี้ขึ้นกับพันธุ์ยาง ดินที่ปลูกและปุ๋ยที่ใช้ ดังนั้นการใช้ผลจากการวิเคราะห์ดินและใบยางประกอบกับผลการทดลองปุ๋ย ทำให้สามารถให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับพันธุ์ยางและดินที่ปลูก ซึ่งจะ เป็นผลให้ประหยัดค่าใช้จ่าย และทำให้การใช้ปุ๋ยเพิ่มผลผลิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้กับยางที่กรีดได้แล้ว มีสูตร ดังนี้

- ปุ๋ยสูตร 15-0-18 สำหรับดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนทราย หรือดินทรายและเป็นสวนยางที่เคยปลูกพืชคลุมตระกูลถั่ว และบำรุงด้วยปุ๋ยฟอสเฟต
- ปุ๋ยสูตร 15-7-18 สำหรับดินทุกชนิด และเป็นสวนที่ไม่เคยปลูกพืชคลุมและไม่ใส่ปุ๋ยฟอสเฟต
- ปุ๋ยสูตร 15-15-6 สำหรับดินทุกชนิด
- ปุ๋ยสูตร 15-15-15 สำหรับดินทุกชนิด

อัตราปุ๋ยที่ใช้ใส่คือ 1 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี

เวลาที่ใส่ปุ๋ย แบ่งใส่ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน (500 กรัมต่อต้นต่อ 6 เดือน โดยครั้งแรกใส่ต้นฤดูหลังย่างผลัดใบ และครั้งที่สองใส่กลางฤดู แต่ในดินทรายควรแบ่งใส่ปุ๋ยบ่อยครั้ง เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหาร ไม่แนะนำให้มีการใส่ปุ๋ยในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีก่อนโคน อุปสรรคและข้อจำกัดในการทำสวนยางพารา

ในการลงทุนทำสวนยางพารานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาสวนยางให้ได้มาตรฐาน เพื่อที่จะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตสม่ำเสมอและสามารถกรีดยางได้อย่างดีภายในเวลา 5-7 ปีหลังการปลูก แต่อย่างไรก็ตามอุปสรรคและข้อจำกัดในการทำสวนยางพารา ยังมีอีกมากมาย ได้แก่

1. วัชพืช วัชพืชถือเป็นศัตรูที่สำคัญที่คอยแย่งอาหารและ เบียดบังต้นกล้ายางไม่ให้ได้รับแสงแดดอย่างเพียงพอ ต้นยางจะแคระแกรนและอาจเหี่ยวเฉาตายไปได้ เกษตรกรจำเป็นต้องให้การเอาใจใส่ดูแลปัญหาเรื่องวัชพืชอย่างทั่วถึง เช่น ใช้สารเคมีปราบวัชพืช
2. โรค โรคพบในทุกละเอียดของต้นยางพารา ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ
 - 2.1 โรคที่เกิดบริเวณใบ ได้แก่ โรคใบจุดตาดำ โรคใบที่เกิดจากเชื้อคอลลีโทเทริกัม โรคใบที่เกิดจากเชื้อออยเดียม โรคใบร่วง
 - 2.2 โรคที่เกิดบริเวณกิ่ง ก้านและลำต้น ได้แก่ โรคราสีชมพู โรคเปลือกแห้ง โรคเส้นดำหรือเสี้ยนดำ
 - 2.3 โรคที่เกิดบริเวณราก ได้แก่ โรครากขาว โรครากสีแดงและรากสีน้ำตาล
3. ศัตรู ศัตรูของต้นยางพาราได้แก่ ตัวง ปลวก ตัวงมอดไม้ เพลี้ยหอย แมลงค่อมทอง ไรพืช หนู

4. ไฟป่า สภาพของสวนยางที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ปล่อยให้ไม้กิ่งและใบร่วงหล่น โดยไม่มีการเก็บให้โล่งเตียน หรือปล่อยให้ไม้อื่นขึ้นรก จะสามารถเป็นเชื้อไฟได้เป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าศัตรูที่สำคัญอีกประการของสวนยางพารา คือ ไฟป่า

ไฟป่าเกิดขึ้นในที่ห่างไกลสายตาค้น ทำความสูญเสียแก่ประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง ทำลายพืชพันธุ์ ทำลายป่าไม้ ทำลายดิน และอื่น ๆ อีกมาก เพื่อป้องกันไฟป่าไม่ให้เกิดขึ้นแก่สวนยาง สามารถทำได้โดย

- ทำแนวกันไฟรอบแปลงสวนยาง ควรทำความสะอาดให้ปราศจากวัชพืชก่อน ถุดแล้ง ที่สำคัญแนวต้องกว้างเพียงพอ และต้องคอยเก็บกวาดเศษใบไม้กิ่งไม้ออกจากแนวกันไฟให้หมดโดยเฉพาะในฤดูแล้ง

- ทำความสะอาดเก็บเศษใบไม้และกิ่งไม้ และกำจัดวัชพืชที่เกิดขึ้นระหว่างแถวยาง ถ้าปลูกให้แถวยางมีระยะห่างมากพอ สามารถใช้รถแทรกเตอร์ไถพรวนดินระหว่างแถวยางได้ก็เป็นการกำจัดวัชพืชและป้องกันไฟไปในตัว อีกทั้งเศษของวัชพืชและใบยางจะถูกไถกลบยังเป็นปุ๋ยให้ดินยางอีกด้วย

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย